

Özel Eğitimde Aile Eğitimi

Özel Eğitim Öğretmenliği III
Baba Katılımı

ANNE-BABA KATILIMINDA, BABANIN ROLÜ

Anne-Babalar için çocuk sahibi olmanın önemi:

- Mükemmel çocuğa sahip olma,
- Neslin devamı olarak çocuk,
- Evliliğin göstergesi olarak çocuk,
- Ana-baba olamaya değer kişiler olmak,
- Başarı ve statü sembolü olarak çocuk vb.

Babalık ve Erkeğin Yetişkinlikteki Gelişimi

- Baba olmak, bir erkeğin yaşamında önemli bir yer tutar ve babalıkla meşgul olmayı seçen erkeğin gelişimini de önemli bir şekilde etkiler.
- Bir erkek baba olduğunda var olan rollerini genişletir. Bunlardan en önemlisi, enerji zaman ve önceliklerini değiştiren ve becerilerinin ve yetersizliklerinin farkına varmasını sağlayan babalık rolüdür.

Özel Gereksinimli Bir Çocuğa Sahip Olan Anne-Babaların Yaşadıkları Duygular:

Çocuğun özel gereksinimi nedeniyle suçluluk ve keder duymak, engelin çeşitli yönleriyle baş etmede yetersizlik duygusu yaşamak, uzmanların yönlendirmesine aşırı derecede bağımlı olmak, çocuğu aşırı koruyup kollamak yada özel gereksinimi inkar etmek gibi olumsuz yaşantılar ailenin alışılmış gelişimini ve işleyişini bozabilir.

Araştırma sonuçları, anne-babanın tepkilerinin

- Şok,
- İnkâr,
- Üzüntü,
- Kızgınlık,
- Suçluluk,
- Kaygı,
- Beklenmedik krizler,
- Dış dünyanın tutumuyla yüzyüze gelmekten kaçınma,
- Hayal kırıklığı,
- Kendine güven ve saygı duymada azalma gibi duyguları ve tepkileri içerdığını ortaya koymaktadır.

Çocuğa yönelik tutumlar ise,

- Onun otoriter bir biçimde kontrolünü,
- Aşırı biçimde korunmasını yada hoşgörölü davranılmasını,
- Anne-babanın sevecen ve ilgili davranmasını,

Çocuğu reddetmesini veya ona ilişkin duygularını bastırmasını içermektedir.

Gelişimsel Geriliği Olan Çocukların Aileleri

- Aile de gelişimsel geriliği olan bir çocuk varsa normal geçiş süreci bu özel gereksinimli çocukla daha da şiddetlenir.
- Teşhisin hemen ardından aile, karmaşıklık, depresyon, suçluluk, kızgınlık ve diğer acı dolu duygular ile yüzleşmek zorunda kalır.
- Engelli çocuğa sahip olan ailelerin, kendilerini engelli çocuğun anne-babası olarak tekrar tanımlamak ve engelli bir üyeyi içeren ailelerini tekrar organize etmeleri gerekir.
- Gelişimsel geriliğe sahip bir çocuğun gereksinimleri hem anne hem de baba üzerinde fazladan bir etkiye sahip olmalarına rağmen bu etki anneler üzerinde doğrudan ve şiddetlidir.

Özel Gereksinimli Çocukların Babaları

- Çoğu baba gündüz işe gidiyor,
- Daha az stres yaşıyorlar ve ruh sağlıkları daha az olumsuz etkileniyor,
- Sıklıkla çocuklarının durumunu kabullenmekte güçlük çekiyorlar,
- Babalar, anneler gibi kaybetme yoksunluk duygusu, karmaşıklık, suçluluk ve kızgınlık hissederler. Ancak bu duyguları dengelemek için daha az seçenekleri vardır.
- Babalar duygularını ifade etmekte daha çok zorlanırlar ve duygusal destek alma seçenekleri, annelere göre daha azdır.

Özel Gereksinimli Çocukların Babaları

- Dahası babalar tipik bir şekilde ailenin gelirini sağlamakta birinci derecede sorumlu görülürler ve onlar özellikle engelli çocuğa bağlı parasal imkanlar konusunda annelere göre daha endişelidirler.
- Babalar ayrıca eşlerinin acısı ve zihinsel olarak gelişimsel geriliği olan çocukların ihtiyaçlarını karşılama ile meşgul olmalarından dolayı daha derin bir şekilde etkilenirler. Eşlerinin duygusal ve fiziksel sağlığı ile ilgili endişeler, engelli bir çocuğa sahip olmanın sonucu olarak babaların yaşadığı stresi daha da artırmaktadır.

Özel Gereksinimli Çocukların Babaları

- Çocuk ve aile üzerine yapılan araştırmaların çoğu anneler açısından ele alınmıştır. Gelişimsel yetersizliği olan çocuğa sahip babaların, çocukları ile ne kadar zaman geçirdikleri ve onların psikolojileri ve ilişkilerinin çocuklarının yetersizlikleri ile nasıl etkilendikleri hakkında çok az bilgi vardır.

- Özel gereksinimli çocukların babaları hakkında genellemelere gitmek zordur. Çünkü onların deneyim ve yaşantılarını etkileyen bir çok faktör vardır:

- A) yetersizliğin türü,
- B) çocuğun sağlığı ve davranışsal özellikleri,
- C) babanın eğitimi,
- D) finansal kaynaklar ve destekler gibi.

Çocuğun özürünün ortaya çıkışından kabulüne kadar ilerleyen süreç içinde beş aşama yer alır (Rosen 1984).

- Çocukta bir problem olduğunun farkedilmesi,
- Gerçek problemin belirlenmesi,
- Probleme bir neden arama,
- Probleme bir çare arama,
- Çocuğun kabul edilmesi.

BABALARIN REAKSİYONLARI

Engelli bir çocukla baş etmek: anne ve babalar arasındaki farklılıklar

- Baş etme stilleri,
- İnsan ve hayvan araştırmaları; sosyal uyaranları algılama ve onlara cevap verme bakımından erkek ve dişiler (kızlar) arasında biyolojik farklılıklar olduğunu desteklemektedir.
- Bazı cinsiyet farklılıkları ilk haftalarda ortaya çıkar. Örneğın kız çocukları için insan ifadeleri daha çekici (ilginç) iken, erkek bebeklere daha çok eşyalar (objeler, nesnelere) çekici gelmektedir. Bu nedenle de kadınların, bir bebeğın ihtiyaçlarını algılama ve gidermede bir farklılığı olduğu düşünülür.

- Kadınlar ev dışında çalıştığında, onlar yine de çocuk bakımı ve ev işleri gibi sorumluluklarını taşımaya devam ederler.
- Bir baba ilk olarak kendisini bir üretici olarak görür ve ebeveyn olarak çocuk bakımının zorlukları ise onun için ikinci planda kalır. Eğer bir çocuk daha fazla anne babalık ilgi ve dikkati gerektirirse, baba işte daha çok zaman harcayarak geri çekilebilirken; aynı durumdaki bir anne ise, iş yükümlülüklerini azaltmayı yada işten çıkmayı dahi düşünebilir.

Stres ve Başetme

- Bir çok aile için çocuk, memnuniyet (hoşnutluk) ve kendine güvenin önemli bir kaynağıdır. Ancak çocuk açık bir şekilde ebeveynlerin umutlarını ve beklentilerini karşılayamazsa, anne-babaların kendine güven duyguları zedelenir. Özellikle babalar bu durumun baba olarak yetersizlik anlamına geldiği ile daha çok ilgilenirler.
- Aile için yetersizliği olan çocuklarına yardım arama gereksinimleri, bir sonraki engel ve kendine güvensizlik nedenidir. Bu durumda anneler daha çok çocuk bakımı sorumlulukları ile ilgilenirken babalar daha çok çocukla ilişkileri sevgi bağları v.b. şeylerle ilgilenirler.

- Özel gereksinimli çocukların aileleri sosyal hareketliliklerinin kısıtlandıklarını ve boş zamanlarının sınırlandıklarını hissederler. Mc Linden(1990)'e göre, babaların 1/3 aile programının engelli çocuğun etrafında dönmesinin problem yarattığını ve 1/3 den fazlası da, ebeveynlerin daha fazla yalnız kalmalarına olanak sağlayan, aile bakımına alternatif güvenilir bakım hizmeti bulmanın zor olduğunu belirtmişlerdir. Bu yüzden özel gereksinimli çocukların babalarına, kendi hoşlandıkları eğlence etkinlikleri içinde çocukların nasıl yer alabileceğini öğretmek veya güvenilir bakım verebilecek kişilere ulaşmalarını sağlamak yararlı olabilirdi.

- Engelli çocuk büyütmenin stresi, ebeveynlerin ve çocuğun özelliklerine de bağlı olabilir. Çocukların yetersizlikleri, özellikle sosyal yönden başarılı ve entelektüel ebeveynler için daha zor olabilir (Call, 1965). Bunun aksine Faber (1959), engelli çocuk sahibi olmak alt sınıfa mensup ebeveynleri, orta ve üst sınıf ebeveynlere göre daha çok etkilemiştir. Mc conachie (1989), yaptığı araştırmada iyi eğitilmiş babaların, daha az eğitilmiş babalara göre engelli çocuklarına daha çok zaman ayırdıklarını saptamıştır.

**BENİ
DİNLEDİĞİNİZ
İÇİN
TEŞEKKÜR
EDERİM**

